

Zâmbete din „Epoca de aur”

Corneliu Filip

Editura Agata, Botoșani

Redactor: Dorina Rodu

Corectura: Prof. Dumitru Lavric

Culegere computerizată: Dana Mihaela Lupu

Tipar: InfocontRecord

©2020 Corneliu Filip

©2020 Agata

©2020 Arena Cărții

ISBN: 978-606-692-013-1

Corneliu Filip

Zâmbete din „Epoca de aur”

*(amintiri din anii de școală, facultate
și dintr-un bloc de garsoniere pentru tineret)*

Agata

Botoșani, 2020

Cuprins

În loc de introducere	5
Printre cei mai tineri republicani!	7
Primii ani de școală și mereu schimbări!	11
În timpul liber după ce veneam de la Școală	16
Ce mai făceam noi în timpul liber la începuturile Epocii de aur?	21
Primele mele călătorii prin țară	28
Examenе pentru admitere la Liceu, nu după medii, ci... originea socială... a părinților?!	32
„Ani de liceu când la mate dai de greu...”	35
Marile schimbări de la terminarea Liceului în vara lui 1966	47
„Gaudeamus igitur” – numai cu zâmbete	52
Epigrama lui Păstorel pentru Soldatul eliberator	55
Anunțul mortuar	58
Nunți studențești cu haz și fără!	59
Mariaj lung de o vară	61
De la poșta redacției la pețitori!	63
Scrisorile cu suspans	68
Excursie cu peripeții	70
Metode din cămine contra stresului din sesiunile de examene	73

Amintiri și din amfiteatru	78
„Club clandestin între partid și Securitate”, mai nou magazin Sexi Shop!	86
Invitație pe „Corabie”	89
I. Telefonul cu taxă inversă	92
II. Salvare de la un doctor... în Drept	100
III. Reproșuri și împăcări	113
IV. S.O.S. Județeană de partid în pericol!	121
V. Prizonieri fără voie!	133
VI. „Ți-am adus soția, ia-o!”	142
VII. Pantalonii buclucași	150
VIII. Cum a apărut la noi telefonul erotic	155
IX. „Antrenamente speciale”	169
X. „Antrenamente” pentru „Daciadă”	184
XI. Surprizele felicitării de Mărțișor	191
XII. Metafora trenului de la Durău!	200
XIII. Cele trei Rodica și bafta lor!	212
XIV. Onoarea familiei și serata... video	228

Printre cei mai tineri republicani!

Nu-mi neg niciodată începutul, adică ziua de naștere. Pe unele coperti (cea de pe „spate”), mi-am înscris această dată la care (cum am scris mult înainte), „am văzut lumina zilei”, în „premieră”. Întâmplarea a făcut că era în primul an, 1948 al „Republicii Populare”! Eram primul din familie, după o așteptare a părinților de un ciclu de 7 ani! A mai trecut unul și în august 1954, a mai apărut un frate, Virgil. Și atât!

Nu erau auspicii prea favorabile. Fusesse Foametea în Moldova, după revenirea din Refugiul părinților (mamei, că tatăl era pe front) și bunicilor, la Bughea de Sus, lângă Câmpulung Muscel. A urmat Stabilizarea banilor din 1952 când, mi-au povestit mai târziu părinții, mergeai la „cumpărături” cu coșarca plină cu bancnote de milioane și te întorceai cu „punguța cu... câțiva lei”!

În toamna lui 1952, când aveam 4 ani și jumătate, s-a produs un eveniment pe care mi-l amintesc: în casă a mai apărut „o voce” – cea a radioului, a bunicului său – difuzorul! De unde să fi știut că peste ani, în total 40!, voi fi o voce care se va auzi mereu din Radio cu știri și alte voci în dialog venite din județul natal - Botoșani!? La el am aflat într-o dimineață de început de martie 1953, când

trebuia să ajung la grădinița din cartier, că toți copiii, chiar ai țării și lumii, au rămas orfani!? Murise Tătucul Poparelor – tovarășul Stalin! La grădiniță am stat și noi drepti în fața portretului Tătucului, pe care noi nu-l cunoscusem personal. Așa că am uitat repede de tristețe.

Părinții, Tata nu comentau de față cu noi, copii, evenimentele politice. Copiii pot spune la alții cele auzite în casă, iar pe atunci puteai să fii săltat de *tovarăși*! Mai târziu Tata ne-a spus că la Sfat (actuala Primărie), unde a lucrat până a ieșit la pensie ca inspector financiar, a văzut la subsol depozitat marele tablou al Tătucului Stalin, care era pus mai înainte în balconul de pe fațada Palatului Primăriei, clădire ridicată pe la 1896, admirată și azi de toți cei care ne vizitează. Și-a mai amintit că la începutul Războiului, la care a paricipat și s-a întors cu bine, l-a văzut pe Tătuca Stalin, în bronz, aruncat sub un pod de peste Nistru la Tighina-Bender. Chiar și după moartea lui Stalin, unchiul Mihai Vasiliu, fratele Mamei, ajuns mecanic de locomotivă, a lucrat ca deținut politic pe șantierul barajului de la Bicaz.

A mai trecut un an, a apărut alt eveniment, dar pe care nu l-am putut uita.

Era tot la început de martie, primăvară, dar „Baba Iarna” a intrat iar peste noi! A fost un viscol, i-am spune azi uragan, taifun...! Nu mult, doar de-o noapte. Casa noastră era între oborul de vite și str. Săvenilor, cu două intrări! Atunci erau alte denumiri: după venirea „eliberatorilor” (orașul a fost sub comenduire sovietică din 7 aprilie 1944) - fosta

stradă „Basarabia” a devenit, în cinstea eliberatorilor, str. 7 Aprilie, iar cea dinspre obor, tot atunci, „Piața Stalin”. Unui tovarăș de la noi i-a căzut „fisa”, că nu se cuvine ca numele Tătucului Popoarelor să ajungă în Târgul Vitelor! Acum este str. Parcul Tineretului, că oborul s-a mutat la o margine și în locul său s-a ridicat primul nou cartier, după 1968, când Botoșanii au redevenit județ, (scăpând de „tutela” bucovinenilor, a Regiunii Suceava) un mic cartier cu garsoniere și apartamente de confort doar pentru „tineret”, adică confort III !?! Cam depopulat când aștern aceste rânduri...

Revenind, vântul a fost foarte puternic și harnic, venind dinspre nord, traversând fără opreliști, depozitele de lemn, cărbuni, scânduri, plus Oborul-Maidanul și lăsând nămeți de peste un metru, îngropând tot șirul de case, unele și cu prăvălii.

Dis de dimineață era liniște și pace. Tata, care luptase cu dârzenie să ajungă acasă, venind dintr-un sat vecin, el fiind inspector de taxe și impozite la stat / raion, a adus în casă două lopeți mari, a scos geamul care dădea spre strada (atunci purtând numele eroului ilegalist Filimon Sârbu) și făcând un culoar de trecere până la stradă, ca un fel de zid dublu, trecătoare, cheuri. Cum voi vedea în anii următori la cinema, în filme despre viața în ținuturile arctice. Dar, surpriză, la șirul de case de peste stradă, se putea circula, iar drumeții se uitau mirați la „munții” de zăpadă de vis-a vis.

Peste o lună, până spre 1 mai, tata a tot tăiat felii din zidul dublu de zăpadă, care s-a topit, abia când copacii aveau frunze!

Primii ani de școală și mereu schimbări!

În septembrie 1955 am mers prima dată la școală, număr 3, aproape de grădinița cu orar redus, numărul 1. Toți învățătorii erau din „vechiul regim”. Vechi, dar buni pedagogi!

La Botoșani erau primele trei școli de stat, din inițiativa lui Spiru Haret (1851-1912), considerat reformator al școlii românești, când s-au construit mii de școli. Pe frontispiciul școlii mele, cu nr.3, scrie anul inaugurării, cu litere romane, 1889 = MCXXXIX.

Între timp, școala cu nr.1 a devenit sediul liceului teoretic „Grigore Antipa” (alt originar din Botoșani), iar cea cu nr.2, în subordinea liceului nou, fost pedagogic, acum teoretic „N.Iorga” (alt celebru botoșănean). Dacă celelalte două clădiri vechi de aproape un veac și jumătate au evoluat, școala mea practic a murit!! Culmea, după 1990 s-a extins și modernizat, adică a mai apărut, în curtea și grădina de activități practice, o clădire modernă cu bani europeni, dar în 2016 s-au închis amândouă. Sunt numărate 20 școli în Botoșani, dar lipsesc două numere: nr.3 și nr.4 (revendicată de o Asociație israelită de recuperare a propriilor clădiri), ambele așteptând noi destinații (până la autodemolare?!).

Erau patru mari clase, înalte, plus trei la etaj, mici, despre care am aflat că acolo locuiseră la începuturi învățătorii-directori.

*
* *

În cei șapte ani de școală elementară, cum se scria atunci, am avut parte de învățători și profesori cu multă experiență, din școala vechiului regim burghezo-moșieresc. În plus era școală de cartier, între cel lipovenesc, „târgul vitelor” și „calicimii”, amestec de oameni săraci, români și evrei.

Ca urmare, atunci școala noastră a fost un fel de „batalion disciplinar” pentru profesorii cu probleme în dosarul de cadre. Când am trecut de școala medie nr.1, adică liceul A.T.Laurian, o parte din ei au fost transferați odată cu noi.

Privesc, citesc acum, la pensie, despre relațiile dintre elevi și profesori. Îmi amintesc despre spusele răposatului meu profesor de matematică Aurel Moraru, care ne întreba: „Așa-i că nu-i voie bătaia la școală? Dar, măta-luță, ai voie să vii cu lecția neînvățată? Să privești la exercițiul de pe tablă, ca vițelul la curtea nouă? Sau să te uiți ca la fotografia Moritz din Târgul Vitelor?”

Părinții nu reclamau pe asemenea profesor, că adesea când veneau ei la școală, în clasă, te pălmuia sau trăgea de păr, de față cu toți, ca avans pentru ce te aștepta când ajungeai acasă...

Erau buni pedagogi, exigenți, dar și înțelegători, mai ales că școala era în continue transformări. Le-am prins pe mai toate. Chiar în clasa I, am primit acele tăblițe mici, pe care după abia după 2-3 săptămâni ni le-au strâns și trecut la tabla mare cu cretă albă și cârpă udă, mai târziu burete.

După model sovietic în primele două clase am fost notați cu note până la 5. Nota 2 era cum este 4 acum, ca tranziție, un timp, învățătoarea ne nota cu calitative: f.bine, bine.

Am fost educați să economisim ban cu ban, leu cu leu. Mergeam și cumpăram timbre a câte 50 bani de la un învățător Gh.Micu. Când adunam timbre totalizând 5 lei, puse pe un carton special, mergeam la agenția C.E.C. și primeam carnetul de economii.

La terminarea primelor patru clase, care înainte erau obligatorii și primeai certificat de absolvire, am dat și noi un fel de examen. Aveam abia 11 ani și învățătoarea ne-a dat lucrări scrise și oral, la română și matematică, anunțându-ne că ne revedem la toamnă într-a V-a.

Și încă o situație deosebită, din „primăvară” = în primele două clase, vecină cu a noastră, din cele de la etaj, era una „simultană”, adică cu 12 elevi, din părinți ruși-lipoveni, din cartier, veniți cu un veac și jumătate în urmă, prigonii religioși, din Imperiul Rus, (din părțile Volgăi, aveam să aflu mult mai târziu). Sub presiunile „consilierilor sovietici”, au apărut asemenea clase (li s-a propus

„repatrierea”, dar n-aveau pe nimeni în URSS), iar părinții voiau să învețe limba lor, doar acasă, ca și ei. Ca urmare, din clasa a III-a ne-au venit încă 4 colegi, Paramanov Olga, Ivanov Dănilă, Iharov Nichita și Ștefanov Nichita – Vitea.

În cursul primar am avut învățătoare, pe doamna Leia Rudich, iar la cel secundar, profesoară de limba și literatura română și franceză, pe domnișoara Eufrosina Costeschi, dintr-o familie remarcabilă din comunitatea armenilor botoșăneni.

Pe atunci nu credeam că voi ajunge scriitor, publicist în limba română!

Tot atunci am prins obișnuința lecturii, a cărților bibliotecii școlii și orașului. Din cauza evacuării și plecării în Refugiul din primăvara-toamna lui 1944, au rămas și s-au pierdut vechile fonduri de carte. Am fost unul din cei care am făcut trierea și aranjarea în rafturi a cărților achiziționate sau primite prin transfer, sub îndrumarea unei tinere, în curs de calificare și ea în meserie, (ca soție de ofițer, pe care am reîntâlnit-o întâmplător ca student în Iași).

Eram peste 40 elevi împărțiți în două clase, A și B. Cei mici învățau numai dimineață, cei mai mari și după amiază, după ora 13.

Noi, elevii, eram încă niște copii, (crescuți încă de-acasă cu cei șapte ani), iar învățătorii și profesorii erau toți maturi, iar pentru părinți, uneori, chiar foștii lor profesori. Noi trebuia să avem un respect total.

În școala elementară, poate că eram prea copii, nici nu le pusesem porecle, nu-i bârfeam, ca mai târziu la „Laurian”, dar același respect, poate mai mare, când eram studenți. Să fi avut vreunul din noi neobrăzarea să dea vina pe profesor, să vină părintele să-i ceară socoteală profesorului pentru nota odraslei sau că l-a jignit, era exclus! Au trecut decenii, a venit „democrația” și cu un surâs amar privesc acele caricaturi în care elevii veneau la învățătoare sau profesori cu buchete de flori, iar acum cu bâte sau pistoale! „O tempora, o mores”, cum ne-au învățat profesorii de limba latină!?

În timpul liber după ce veneam de la Școală

Eram copii, n-aveam decât unii difuzor, televizoare mici „Rubin” abia apăreau în oraș, ici și colo (am mers în prima zi a anului 1961 la un coleg de pe stradă, Simon, să văd Concertul de An Nou transmis de la Viena). În schimb erau două cinematografe în „Centru”, „7 Noiembrie” și „30 Decembrie”, foste „Popovici” și „Lux”, apoi „Luceafărul” și „Melodia”, ambele acum doar în amintiri. Acolo, la începutul primului an de școală, am vizionat primul meu film: „Ali Baba și cei 40 de hoți” cu celebrul atunci comic Fernandel.

Cinefili eram majoritatea locuitorilor orașului. Era cea mai la îndemână și ieftină, „distracție”. Când apăreau pe afișe filme cu actori celebri, în special străini: Gerard Philippe, Jean Marais, Gina Lollobrigida, Laurance Olivier și mulți alții, filmul trebuia să fie proiectat câte două și chiar trei săptămâni.

Se discuta apoi acțiunea pretutindeni: școală, frizerie, berărie ș.a.m.d.

În Botoșani mai erau și au rămas și acum încă două instituții de cultură = Teatrul de păpuși, care poartă numele unui personaj de spectacole de bălci – Vasilache, dar și Filarmonica de stat,

fondate în 1953, din inițiativa dirijorului Max Weber, tatăl actualei juriste și om politic, Renate Weber, mama ei, Veronica, fiind actriță păpușerească. Exista un hotel vechi, actualul Rareș, iar tot în Centru, trei restaurante = *Ciocârlia*, rebotezat *Zahana*, *Suceava* – devenit *Flora* și *Miorița* cu grădină de vară, unde fostul patron, Ghiță Bucurie a slujit până la sfârșitul anilor 70. Mai erau diverse cârciumi, mai vestită fiind una tot din Centru – *La Jegosu*!!

Erau în vogă cotețele și mititeii, plus bateriile de vin cu sifon. Era un grataragiu vestit, disputat de cele trei restaurante în anii 50, un evreu obez, cu pipă, numit Dadi. Locuia pe strada mea, chiar peste drum, într-un fost han, transformat în *bloc*, unde locuiau 10-12 familii. Venea un birjar să-l ia duminica după amiază să-l ducă la Grătar. Vizitiul cobora și urca pe treapta de urcare opusă ca să fie contra greutate când suia Dadi, ca să nu se răstoarne birja, grataragiul având mult peste 100 de kilograme!

Pentru noi copiii era problema găsirii „finanțelor”, de la părinți, bunici, ori propriile „afaceri”. Locuiam în casa bunicilor dinspre mamă. Bunicul, Gheorghe Vasiliu, fusese comerciant, cu prăvălie în camera care dădea spre Obor. Așa erau mai toți vecinii: croitori, cizmari, tâmplari, materiale de construcții etc. Când s-a întors din Refugiu, el s-a îmbolnăvit și murit. Bunica, Aspazia, m-a crescut până ce am intrat în clasa a II-a, iar ea s-a mutat la „Eternitatea”! Mai era cu noi un frate al